Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse — yderligere betragtninger om henstilling med henblik på Rådets henstilling om den økonomiske politik i euroområdet

(COM(2021) 742 final)

(initiativudtalelse)

(2023/C 75/07)

Ordfører: **Juraj SIPKO**

Plenarforsamlingens beslutning	22.3.2022
Retsgrundlag	Forretningsordenens artikel 52, stk. 2
	Initiativudtalelse
Kompetence	Sektionen for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed
Vedtaget i sektionen	6.10.2022
Vedtaget på plenarforsamlingen	27.10.2022
Plenarforsamling nr.	573
Resultat af afstemningen	
(for/imod/hverken for eller imod)	170/1/2/

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. EØSU bemærker, at den nuværende økonomiske udvikling i euroområdet og Den Europæiske Union er kendetegnet ved en særlig høj grad af økonomisk, geoøkonomisk og politisk usikkerhed. Denne usikkerhed skyldes to igangværende systemiske chok, nemlig den fortsatte forekomst af covid-19 og Ruslands invasion af Ukraine. Der er også en ny risiko forbundet med fragmentering på tværs af sektorer inden for internationale handels-, betalings-, kapital- og finansmarkeder, herunder fremstillingsvirksomhed, forskning og transport. De systemiske risici har ført til en enorm ophobning af offentlig gæld og stigning i inflationen. Håndteringen af klimaændringerne er dog fortsat den største udfordring for euroområdet og EU-medlemsstaterne.

1.2. EØSU gentager, at bekæmpelsen af den fortsatte forekomst af covid-19 langtfra er overstået. Der bør derfor træffes alle væsentlige og systemiske foranstaltninger for at bekæmpe sygdommen, samtidig med at man forbereder sig på andre potentielle epidemier og pandemier. EØSU understreger, som erfaringerne fra de seneste to år har bekræftet, at det højeste investeringsafkast ligger i sundhedssektoren.

1.3. EØSU støtter en afslutning på den russiske aggression og krigen i Ukraine sammen med genoprettelsen af Ukraines territoriale integritet. Dette kan skabe betingelserne for robust, inklusiv og bæredygtig økonomisk vækst i landene i euroområdet og i Den Europæiske Unions medlemsstater.

1.4. EØSU følger nøje de meget ugunstige inflationstendenser, som hovedsagelig skyldes stigende priser på råvarer, fødevarer og energi, herunder forstyrrelser i forsyningskæden. I denne situation er en forhøjelse af rentesatserne ikke noget særligt effektivt redskab. En alt for stram pengepolitik kan også øge risikoen for en konjunkturnedgang og kan forsinke private investeringer i energiomstillingen, som der er et presserende behov for. EØSU anbefaler derfor, at ECB gennemfører en passende proportionalitetsvurdering og nøje analyserer bivirkningerne af en strammere pengepolitik og dens konsekvenser for de langsigtede mål for prisstabilitet. EØSU opfordrer imidlertid Den Europæiske Centralbank til at sænke kerneinflationen uden at bringe den økonomiske genopretning i EU i fare. På grund af ovennævnte risici bør ECB gå forsigtigt frem i bestræbelserne på at normalisere pengepolitikken.

1.5. I lyset af de stærkt stigende energi- og fødevarepriser anbefaler EØSU, at de nationale beslutningstagere inden for den økonomiske politik fastsætter et velfungerende og effektivt socialt sikkerhedsnet for de mest sårbare befolkningsgrupper, herunder de mest berørte segmenter i middelklassen, så ingen lades i stikken.

1.6. EØSU er bekymret over den igangværende ophobning af offentlig gæld. Udvalget anbefaler derfor, at der tages skridt i retning af en finanspolitisk konsolidering på mellemlang sigt. Med henblik på tilførsel af ny kapital til de nationale budgetter mener EØSU, at der er mulighed for en retfærdig beskatning og dermed for en effektiv anvendelse af offentlige midler.

1.7. EØSU påpeger, at det var den rigtige beslutning at aktivere den generelle undtagelsesklausul som følge af covid-19. Selv om den er blevet forlænget til 2023, vil det være nødvendigt at overveje en yderligere forlængelse, hvis de systemiske risici varer ved. EØSU forventer derfor, at Kommissionen hurtigst muligt forbereder konkrete skridt til at reformere stabilitets- og vækstpagten.

1.8. På trods af de fremskridt, der er gjort hen imod oprettelsen af en finansiel union, skal alle væsentlige og systemiske foranstaltninger til fuldførelse af bankunionen og kapitalmarkedsunionen vedtages og gennemføres. I den forbindelse opfordrer EØSU de ansvarlige organisationer og de kompetente institutioner til at gå sammen om at skabe en finansiel union.

1.9. EØSU fremhæver de negative konsekvenser af fragmenteringen. Udvalget påpeger den manglende stabilitet på statsobligationsmarkedet i euroområdet. EØSU bifalder derfor Den Europæiske Centralbanks meddelelse af 15. juni 2022 om forberedelse af foranstaltninger til håndtering af fragmenteringen i euroområdet.

1.10. EØSU støtter omlægningen af økonomierne i euroområdet. Samtidig peger udvalget på den eksistentielle risiko, der er forbundet med klimaændringer. I lyset heraf og på trods af den uforudsete og komplekse geoøkonomiske udvikling anbefaler det et skift til vedvarende energikilder og anvendelse af de finansielle ressourcer, der er til rådighed under genopretningsplanen, samt andre finansielle ressourcer, herunder støtte til finansiering fra den private sektor.

1.11. Ligesom andre EU-lande står eurolandene i øjeblikket over for systemiske chok, risici og trusler. I betragtning af den kritiske periode, som menneskeheden befinder sig i, opfordrer EØSU derfor alle lande og kompetente internationale institutioner til at samarbejde om at tackle alle de systemiske chok, risici og trusler, som verden i øjeblikket står over for, og som er uden sidestykke i historien. En udsættelse af vedtagelsen og gennemførelsen af foranstaltninger kan have vidtrækkende konsekvenser, ikke kun i form af materielle tab, men også — og frem for alt — i form af menneskeliv.

2. **Baggrund og kontekst**

2.1. Der er i øjeblikket to systemiske realøkonomiske chok — covid-19 og Ruslands invasion af Ukraine — som sammen med den efterfølgende geoøkonomiske fragmentering har resulteret i en høj grad af usikkerhed. Desuden har de stigende råvare- og fødevarepriser medført betydelige socioøkonomiske risici i både euroområdet og EU. I lyset af den eksistentielle trussel, som klimaændringerne udgør, er en af de største udfordringer for euroområdet og EU-medlemsstaterne overgangen til en grøn økonomi.

2.2. Den nuværende økonomiske udvikling ledsages af hidtil usete udefrakommende realøkonomiske chok i euromedlemsstaterne. Med hensyn til de underliggende makroøkonomiske indikatorer kan denne udvikling derfor ikke betragtes som stabil. Desuden står visse euromedlemsstater over for langvarige strukturelle udfordringer på deres vej mod opbygningen af bæredygtige, modstandsdygtige og inklusive økonomier.

2.3. Før disse to systemiske chok var inflationen forholdsvis lav i næsten alle euromedlemsstater. Selv før klimakrisen brød ud, blev der registreret en relativt lavere inflation, og nogle eurolande oplevede endda deflation. Den aktuelle inflationsdynamik kræver omfattende brug af ECB's værktøjskasse. I øjeblikket er inflationen en af de største risici for en bæredygtig, robust og inklusiv økonomisk vækst i euroområdet. Det er ikke muligt at nedbringe og stabilisere inflationen og at holde den inden for inflationsmålet, dvs. under 2 %, uden en passende omlægning af Den Europæiske Centralbanks pengepolitik. I den forbindelse har Styrelsesrådet truffet de foranstaltninger, der er nødvendige for at opfylde ECB's mandat til at fremme prisstabilitet og sikre finansiel stabilitet. I den nærmeste fremtid er det vigtigt, at ECB går forsigtigt frem i bestræbelserne på at normalisere pengepolitikken.

2.4. Inflationen har nået sit højeste niveau siden oprettelsen af Den Europæiske Monetære Union. Det skyldes en lang række faktorer, der har ført til gradvist stigende inflationsrater, også under den voksende globale covid-19-krise. Det igangværende økonomiske opsving i euroområdet har yderligere forværret denne negative tendens som følge af et reduceret

udbud. Ruslands invasion af Ukraine har også bidraget til højere priser. Det er legitimt at spørge, i hvilket omfang Den Europæiske Centralbanks pengepolitik, ved hjælp af alle tilgængelige instrumenter, kan bremse den stigende inflation og gradvist bringe den tilbage til og holde den inden for det erklærede inflationsmål uden at bringe den fælles valutas stabilitet og den økonomiske genopretning efter covid-19-krisen i fare.

2.5. De nuværende inflationstendenser er hverken midlertidige eller kortvarige (som det kunne konstateres i efteråret 2021), men afslører en høj grad af usikkerhed. I anden halvdel af sidste år var prisstigningerne hovedsagelig drevet af energipriser, afbrydelse af forsyningskæderne, en usædvanlig kraftig stigning i råvarepriserne og højere transportomkostninger. Da årsagerne til den aktuelle prisdynamik er komplekse, vil pengepolitikken alene ikke kunne begrænse inflationen. Der er behov for en diversificering af energiimporten og dermed mindre afhængighed af forsyninger fra Rusland. Diversificering giver også euromedlemsstaterne en historisk mulighed for at iværksætte presserende strukturreformer (f.eks. administrative reformer, reformer af retsvæsenet og reformer til styrkelse af retssikkerheden) og mindske afhængigheden af import af traditionelle energiinput. Hertil kommer, at der er behov for markedsintervention for at dæmme op for dynamikken i de aktuelle volatile priser på energimarkedet. I den forbindelse glæder EØSU sig over Kommissionens forslag om et nødindgreb for at imødegå de høje energipriser.

2.6. Samtidig er der tegn på, at mange virksomheder har været i stand til at øge deres fortjeneste pr. enhed på trods af stigende energipriser. ECB's analyse viser, at fortjenesten har bidraget væsentligt til den samlede indenlandske inflation, da virksomhederne overvæltede de højere omkostninger og beskyttede og øgede fortjenstmargenerne. Markedsinterventioner i energisektoren kan også begrænse prisdynamikken.

2.7. De nuværende prisstigninger hænger hovedsagelig sammen med udbuddet. Denne tendens påvirker euroområdets konkurrenceevne negativt, hvilket fører til højere omkostninger og lægger et opadgående pres på lønningerne i en tid med økonomisk afmatning. Hvis dette negative mønster fortsætter, kan det potentielt føre til stagflation (selv om dette i øjeblikket ikke forekommer i eurolandene som helhed). Historisk set er det næsten 40 år siden, der er blevet registreret stagflation. Det kan ikke udelukkes, at de udefrakommende systemiske chok, hvis de fortsætter, kan resultere i en uønsket stagflation. På den anden side peger EØSU på mulige negative virkninger på efterspørgslen, hvis lav- og mellemindkomstgrupper påvirkes af tab i reallønnen.

2.8. I 2021 var der en forholdsvis gunstig tendens i den økonomiske vækst i euromedlemsstaterne, og der var ingen forventning om en kraftig nedgang i investerings- og handelsstrømmene som følge af stor økonomisk usikkerhed. Den globale covid-19-krise kan forværre kløften i den økonomiske vækst i euroområdet, hvis der ikke vedtages og gennemføres strukturreformer. Denne tendens til divergens kan have stor indvirkning på konvergensen og forværre denne negative udvikling på tværs af euromedlemsstaterne.

2.9. På kort sigt er udsigterne for den potentielle vækst i investeringerne ikke opmuntrende. De instrumenter, der er vedtaget for genopretningen efter covid-19 (genopretnings- og resiliensfaciliteten), er begyndt at blive mindre effektive som følge af den investeringsusikkerhed, som krigen i Ukraine har forårsaget. Det er derfor vigtigt, at de enkelte økonomier er i stand til at håndtere de fortsatte forstyrrelser i handels- og investeringsstrømmene og den fortsatte usikkerhed i den globale økonomi, men primært den store usikkerhed i euromedlemsstaterne.

2.10. Den økonomiske afmatning skyldes også de betydelige stigninger i energipriserne, som husholdningerne står over for. Nogle medlemsstater har truffet foranstaltninger til at tackle prisstigningerne i form af støtte, momsændringer, herunder supplerende sociale bidrag, og sociale energipriser for husholdninger, der har den laveste indkomst. Der er derfor behov for at genoverveje den effektive anvendelse af energi i husholdninger og for at ændre energiforbrugsvanerne. Stigende energipriser har ført til en gradvis flytning af andre varer fra forbrugerkurven, som der nu har været et fald i efterspørgslen efter. Desuden fører højere energipriser for husholdningerne til en ændring i husholdningernes forbrugsmønster og et betydeligt fald i forbruget af visse forbrugsgoder. Energi er imidlertid en grundlæggende vare og kan kun reduceres i begrænset omfang, hvilket betyder, at især fattigere husholdninger vil lide under disse prisstigninger.

2.11. Covid-19 har haft en meget negativ indvirkning på de offentlige finanser i euromedlemsstaterne. Stabilitets- og vækstpagtens generelle undtagelsesklausul blev aktiveret i marts 2020 for at tackle covid-19-krisen. Der blev også indført midlertidige rammebestemmelser for statsstøtte, hvilket muliggjorde en storstilet anvendelse af finanspolitiske incitamenter til støtte for erhvervslivet, men også til opretholdelse af den sociale stabilitet.

2.12. Den finanspolitiske reaktion og det faldende output har medført en betydelig stigning i den offentlige gældskvote, navnlig i visse medlemsstater med stor gæld. Det er af afgørende betydning fortsat at sikre den offentlige gælds holdbarhed gennem en gradvis nedbringelse af den offentlige gæld. Da energipriserne på mellemlang sigt fortsat vil ligge på et højt niveau, vil en gennemgang af markeds- og prisfastsættelsesmekanismerne, sammen med yderligere finanspolitiske støtteforanstaltninger, være nødvendig for at støtte husholdninger og virksomheder, der er særligt berørte af stigninger i energipriserne.

2.13. Øgede udgifter til sikkerhed og andre kritiske prioriteter kan føre til et midlertidigt fald i euroområdets økonomiske stilling i verdensøkonomien. På denne baggrund står eurolandene over for den store udfordring med at bevæge sig i retning af en bæredygtig økonomisk vækst og fastholde euroområdets økonomis andel i forhold til andre globale konkurrenter ved hjælp af alle tilgængelige værktøjer kombineret med effektive individuelle politikker, herunder diplomatiske værktøjer.

2.14. På det seneste er eurokursen faldet i forhold til den amerikanske dollar som følge af en negativ geopolitisk udvikling, et fald, der begyndte i maj 2021. Nedskrivningen af euroen, som er den næststørste reservevaluta, skyldes hovedsagelig, at Den Europæiske Centralbank og Federal Reserve System (FED) forfølger forskellige pengepolitikker.

2.15. På grundlag af ovenstående analyser har Kommissionen fremlagt sine økonomiske udsigter (juli 2022), som ovevejende afhænger af udviklingen i Ukraine. Disse udsigter forudsætter, at den økonomiske vækst i år vil være på 2,7 % i EU's medlemsstater og 2,6 % i euroområdet, hvilket ifølge Kommissionens prognoser vil falde til 1,5 % og 1,4 % næste år. Den gennemsnitlige inflationsrate forventes i år at nå op på 7,6 % i EU og 7,6 % i euroområdet, mens inflationen næste år forventes at falde til henholdsvis 4,6 % og 4 %.

3. **Generelle bemærkninger**

3.1. EØSU understreger, at den økonomiske udvikling på kort, men også på mellemlang sigt i eurolandene, er og har potentiale til at blive stærkt påvirket af konsekvenserne af Ruslands invasion af Ukraine. Denne negative udvikling er systemisk og har ingen parallel i efterkrigstiden. Det er derfor meget vanskeligt at sammenligne den med andre chok, der historisk set har haft en negativ indvirkning på den økonomiske udvikling i euroområdet. Under alle omstændigheder er der en meget høj grad af usikkerhed, som gør det vanskeligere at vurdere udsigterne for den fremtidige udvikling.

3.2. EØSU påpeger, at forløbet for de underliggende makroøkonomiske og mikroøkonomiske indikatorer i eurolandene ikke er opmuntrende. Niveauet af usikkerhed er særlig højt. Der findes især en række ukendte variabler, der kan påvirke den allerede ekstremt høje grad af usikkerhed, hovedsagelig af geopolitisk og økonomisk art.

3.3. EØSU mener, at inflationstendensen udgør en høj risiko for de socioøkonomiske fremskridt i euromedlemsstaterne. Den nuværende inflationsrisiko er hovedsagelig forbundet med udbud og forstyrrelser i værdikæderne. Udviklingen i Ukraine, navnlig med hensyn til energiinput, herunder råvarepriser, sammen med foranstaltninger til at begrænse spredningen af covid-19, har ført til ændringer på udbudssiden.

3.4. Den aktuelle inflationsdynamik kræver, at der gøres omfattende brug af ECB's værktøjskasse for at opnå prisstabilitet ved hjælp af en lempelig pengepolitik. ECB bør gå forsigtigt frem i bestræbelserne på at normalisere pengepolitikken. Desuden forventes det, at pengepolitikken fortsat støtter den økonomiske politik i euromedlemsstaterne.

3.5. EØSU understreger, at medlemsstaterne ikke har dæmmet op for inflationsrisikoen, og at der kun er gjort halvhjertede forsøg på at fjerne den. I betragtning af den vedvarende ugunstige inflationstendens og dens indvirkning på husholdningerne samt udviklingen i konkurrenceevnen opfordrer EØSU alle kompetente og ansvarlige institutioner til at vedtage og gennemføre alle hasteforanstaltninger for at opveje de negative prischok. Samtidig skal uro på markedet for statsobligationer i euroområdet forhindres ([1]).

3.6. EØSU glæder sig over offentliggørelsen af REPowerEU-programmet. Udvalget forventer, at dette program vil bidrage til en gradvis reduktion af afhængigheden af energiinput fra Den Russiske Føderation. Det giver også mulighed for gradvist at fjerne de største omkostningsrisici, som udgør en alvorlig trussel mod prisstabiliteten i euromedlemsstaterne.

3.7. EØSU forventer, at REPowerEU yder yderligere to afgørende bidrag: i) REPowerEU kan stimulere en betydelig stigning i investeringerne i udvalgte sektorer og områder og dermed realisere en idé, der opstod før Ruslands invasion af Ukraine. Den grundlæggende idé er, at dette år vil være betydeligt med hensyn til vækst i investeringerne, navnlig på udvalgte områder af offentlig interesse; ii) REPowerEU bør også yde et væsentligt bidrag til de vigtigste strukturelle ændringer, som den nuværende generation står over for, og dermed opfylde de centrale mål om at gøre euroområdets økonomier mere konkurrencedygtige, bæredygtige og modstandsdygtige med henblik på at opfylde de overordnede mål, der er fastsat i den grønne pagt.

3.8. EØSU overvåger nøje, hvordan investeringerne grundlæggende omfordeles i forhold til de oprindelige investeringsplaner. Investeringsvæksten kan forventes at være lavere i sektorer, der er knyttet til energiomstrukturering og gennemførelsen af prioriteterne i den grønne pagt for EU-landene. Det er uklart, hvad udsigterne vil være i sektorer og på områder, der ikke er direkte tilknyttede. På denne baggrund vil det være vigtigt at se udviklingen af små og mellemstore virksomheder i traditionelle økonomiske sektorer (som ikke er strategisk nødvendige eller søger topkvalitet i verdensklasse) ved at udnytte de potentielle muligheder i de enkelte regioner.

3.9. EØSU støtter kraftigt, at der ikke kun tages behørigt hensyn til opfyldelsen af de nuværende kritiske prioriteter, men også til sikringen af ensartede resultater inden for innovation på tværs af regioner, euroområdet og EU som helhed. Hvis dette mål undervurderes, kan det forværre de divergerende tendenser mellem regionerne i euroområdet og EU-medlemsstaterne.

3.10. EØSU glæder sig over muligheden for stærkere konvergens takket være væksten i de tidligere mindre udviklede euromedlemsstater, som på lang sigt er vokset hurtigere end gennemsnittet i euroområdet. I den forbindelse bør det bemærkes, at covid-19 og den aktuelle krig i Ukraine kan føre til en forværret og divergerende proces i euromedlemsstaterne, hvilket ikke er befordrende for at nå de grundlæggende idéer, der er nedfældet i Maastrichttraktaten.

3.11. EØSU bifalder og støtter den igangværende debat om udformningen af den nye institutionelle ramme for de offentlige finanser i EU's medlemsstater. Udvalget påpeger i den forbindelse, at en ajourføring af stabilitets- og vækstpagtens finanspolitiske regler først og fremmest hænger sammen med udfordringen med at forene finansiel bæredygtighed med klare behov for offentlige investeringer.

3.12. EØSU mener, at der er mulighed for gensidig koordinering og forbindelser mellem forskellige typer politikker, der har til formål at sikre bæredygtig offentlig gæld. I begrundede tilfælde er der desuden behov for at støtte finanspolitiske strategier i overensstemmelse med en mellemfristet tilgang til finanspolitiske korrektioner, der er rettet mod genopretning og resiliens. Udvalget forventer, at der findes realistiske og brugbare løsninger, som resulterer i en platform for offentlige finanser, som bør gennemføres hurtigst muligt.

3.13. Eftersom de offentlige budgetter er under pres efter covid-19-krisen, skal der træffes yderligere målrettede og effektive kompenserende foranstaltninger for at støtte husstande og virksomheder i forbindelse med håndteringen af energikrisen. EØSU forstår og respekterer med rette de aktuelle grunde til at imødekomme de sikkerhedsmæssige, humanitære og sociale behov og deres indvirkning på de nationale budgetter i euroområdet. I den forbindelse bifalder EØSU Kommissionens beslutning om at forlænge aktiveringen af stabilitets- og vækstpagtens undtagelsesklausul og opfordrer Kommissionen til snarest muligt at fremsætte konkrete forslag til en reform af stabilitets- og vækstpagten.

([1]) EØSU glæder sig derfor over ECB's meddelelse af 15. juni 2022 om, at den agter at udvikle et instrument til bekæmpelse af fragmentering i euroområdet.

3.14. EØSU har gentagne gange udtalt, at der ligesom tidligere, og i endnu højere grad i dag, er behov for en større indsats for at styrke euroområdets position i international sammenhæng. I øjeblikket står euroområdets økonomier over for nye udfordringer i forbindelse med den samlede sikkerhedsrisiko og strukturelle ændringer. Desuden kan den økonomiske og politiske udvikling påvirke euroens stilling i det internationale valuta- og betalingssystem. En afslutning på den russiske aggression og krig i Ukraine samt en genopretning af Ukraines territoriale integritet kan være medvirkende til en genoplivning af verdensøkonomien og til et stærkere euroområde.

4. **Særlige bemærkninger**

4.1. EØSU er overbevist om, at det for at sikre en relativ socioøkonomisk stabilitet i euromedlemsstaterne, på baggrund af den udbredte store geopolitiske og økonomiske usikkerhed kombineret med risiciene for stigende inflation og voksende offentlig gæld, vil være vigtigt at fokusere på de rette prioriteter, når der gøres brug af midler fra genopretnings- og resiliensfaciliteten. Dette instrument gør EU-medlemsstaterne i stand til i fællesskab at udstede obligationer på kapitalmarkederne og har hidtil været meget effektivt. EØSU ser derfor gerne, at det anvendes i praksis, også i fremtiden. I den forbindelse mener EØSU, at der er mulighed for at anvende genopretnings- og resiliensfaciliteten efter 2026.

4.2. EØSU understreger, at Ruslands igangværende invasion af Ukraine kan føre til en uønsket recession og endda stagflation i visse euromedlemsstater. Der er derfor mere end nogensinde behov for en omhyggelig overvågning af denne negative udvikling og en forebyggende indsats for at håndtere den.

4.3. EØSU bemærker, at arbejdsløsheden og tendenserne på arbejdsmarkedet peger i retning af relativ stabilitet. Samtidig fremhæver udvalget de relativt store forskelle mellem de nationale arbejdsløshedsprocenter sammenlignet med perioden før 2008. Strukturel arbejdsløshed er udbredt i nogle euromedlemsstater kombineret med mangel på kvalificeret arbejdskraft. Det er denne relative mangel på højt kvalificeret arbejdskraft, der ikke giver et tilstrækkeligt spillerum til at øge konkurrenceevnen i udvalgte sektorer og på udvalgte områder. I den forbindelse bemærker EØSU, at der stadig er tilstrækkelige og uudnyttede muligheder for opkvalificering og omskoling inden for euromedlemsstaterne og EU.

4.4. EØSU er meget bekymret over de negative tendenser med hensyn til ulighed og over den stigende fattigdom i euromedlemsstaterne og i hele EU. Ulighed i ordets bredeste forstand er i vid udstrækning også følgevirkningerne af den globale finanskrise. Covid-19 har forværret denne negative tendens yderligere. Stigende energi- og fødevarepriser påvirker i øjeblikket de mest sårbare befolkningsgrupper samt lav- og mellemindkomsthusstande. Derfor opfordrer EØSU indtrængende alle kompetente institutioner til at oprette et socialt sikkerhedsnet, der fungerer effektivt, og hvor ingen lades i stikken.

4.5. EØSU henleder endnu en gang opmærksomheden på den mulige og uforudsete udvikling af yderligere mutationer, pandemier og epidemier. Fremkomsten og den hurtige spredning af covid-19 afslørede, at sundhedssektoren var meget uforberedt på pandemien. Det er derfor afgørende med en mere indgående forberedelse og frem for alt en mere ansvarlig politik fra alle kompetente organer og institutioner på dette område. EØSU bemærker, at det største investeringsafkast kommer fra investeringer i sundhed og forebyggelse, hvilket udviklingen i de seneste to år har påvist.

4.6. EØSU understreger, at det har været den rigtige beslutning at støtte tilførslen af yderligere likviditet siden udbruddet af covid-19. Da visse særlige operationer imidlertid blev indstillet, bliver det nu nødvendigt at fokusere på at sikre visse virksomheders solvens. Der vil også være behov for yderligere likviditet for at støtte væksten efter pandemien. EØSU mener derfor, at det er afgørende at fremskynde oprettelsen af kapitalmarkedsunionen og bankunionen.

4.7. EØSU påpeger, at der er en fragmenteringsproces i gang i verdensøkonomien. Ruslands invasion af Ukraine har ført til fragmentering af den internationale handel, internationale betalinger, internationale valuta-finansielle forbindelser, international transport, international videnskab og forskning og globale værdikæder samt på en række andre områder. Denne proces har haft en meget negativ indflydelse på den socioøkonomiske udvikling i euromedlemsstaterne.

4.8. EØSU bemærker, at den nuværende høje grad af økonomisk og geoøkonomisk usikkerhed ledsaget af store risici er den mest komplekse situation i hele det europæiske integrationsprojekts historie. I betragtning af den fremtidige socioøkonomiske udviklings uforudsigelighed er der et stort behov for, at de kompetente institutioner vedtager og gennemfører en lang række foranstaltninger til at mindske og eliminere udefrakommende chok for euromedlemsstaternes økonomier.

Bruxelles, den 27. oktober 2022.

Christa SCHWENG
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg